

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ Рівненського обласного
інституту післядипломної
педагогічної освіти

02 грудня 2019 року № 189/1

ОСВІТНЯ ПРОГРАМА

ПІСЛЯДИПЛОМНА ОСВІТА ДЛЯ ОСІБ ІЗ ВИЩОЮ ОСВІТОЮ

(підвищення кваліфікації)

Галузь знань: 01 Освіта/педагогіка

Спеціальність: 014 Середня освіта (за предметними спеціальностями)

Спеціалізація: Вчителі іноземних мов (французька, польська, іспанська,
російська)

Напрямок: розвиток професійних компетентностей

ЛИСТ ПОГОДЖЕННЯ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

Освітню програму розглянуто та схвалено на засіданні кафедри суспільно-гуманітарної освіти Рівненського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти (протокол № 07 від 10 вересня 2019 р.).

Освітню програму затверджено Вченою радою Рівненського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти (протокол № 06 від 17 листопада 2019 р.) та введено в дію наказом ректора № 189/1 від 02 грудня 2019 р.

ПЕРЕДМОВА

Освітню програму розроблено проектною групою Рівненського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти згідно з вимогами Законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про загальну середню освіту», постанови Кабінету Міністрів України від 21.08.2019 № 800 «Деякі питання підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників», Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року, схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 14.12.2016 № 988-р, наказу МОН України від 27.02.2018 № 208 «Про організацію та проведення підготовки вчителів іноземних мов, які навчатимуть учнів перших класів у 2018/2019 навчальному році, закладами післядипломної педагогічної освіти до викладання іноземних мов (англійської, німецької та французької) відповідно до Концепції «Нова українська школа», а також рекомендаційного листа МОН України від 28.04.2017 № 1/9-239.

Програма укладена на базі другого рівня вищої освіти (спеціаліст/магістр) та відповідає 8 рівню Національної рамки кваліфікацій.

Розроблено проектною групою у складі:

1. Чумак Н.П., доцент кафедри суспільно-гуманітарної освіти;
2. Саприкіна О.П., ст. викладач кафедри суспільно-гуманітарної освіти;
3. Кукла О.В., ст. викладач кафедри суспільно-гуманітарної освіти.

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

1.1. Загальні положення

Освітня програма для підвищення кваліфікації вчителів іноземних мов розроблена на основі сучасної державної освітньої політики, стратегії реформування освіти, а також із врахуванням концепції Нової української школи.

Актуальність програми полягає у необхідності підготовки вчителя до реалізації освітньої політики держави шляхом опанування новітніми практиками, технологіями, методиками, формами, методами професійної діяльності на засадах інноваційних освітніх підходів з урахуванням потреб педагогів, держави та глобалізованого світу.

У Концепції Нової української школи визначено соціальне замовлення: компетенізація освіти шляхом реалізації компетентнісного підходу, орієнтація її на результат у формі розвинутих ключових компетентностей учнів, структури їхніх знань, поглядів, ціннісних орієнтирів, успішної самореалізації в професії і житті, формування особистості, патріота, інноватора, здатного конкурувати на ринку праці, розвивати економіку, навчатися неперервно впродовж життя.

У компонентній формулі нової школи провідне місце відводиться вчителям нової формації, які перебувають в авангарді суспільних та освітніх перетворень, успішних, умотивованих, компетентних, які є агентами сучасних змін. Такі вчителі виконують в освітньому процесі ролі наставника, фасилітатора, консультанта, менеджера, мають академічну свободу, володіють навичками випереджувального проектного менеджменту (планування й організації навчання, розроблення навчально-методичного забезпечення, оцінювання та ін.), самостійно й творчо здобувають інформацію, організовують дитиноцентрований процес. Отже, закладають надійне підґрунтя для навчання впродовж життя з метою особистісної реалізації. Нова місія педагога розглядається в контексті європейського професіоналізму із збереженням кращих ментальних українських характеристик, європейського виміру педагогічних якостей.

1.2. Цільова аудиторія

Учителі іноземних мов (французька, польська, іспанська, російська) закладів освіти різних типів і форм власності.

1.3. Мета програми

Метою освітньої програми є підвищення методичного та практичного рівнів професійної компетентності учителів іноземних мов (французька, польська, іспанська, російська) щодо реалізації завдань державних стандартів освіти відповідно до основних напрямів державної політики у галузі освіти, запитів громадянського суспільства, установ і закладів освіти, освітніх потреб споживачів освітніх послуг.

Освітня програма забезпечить наступні результати навчання: знання та розуміння сучасних тенденцій розвитку освіти;

здатність до планування, моделювання та організації освітнього процесу, створення сучасного освітнього середовища;

готовність до впровадження сучасних освітніх технологій, методик, інтерактивних форм навчання спрямованих на формування компетентностей і наскрізних умінь здобувачів освіти;

здатність до проектування власного професійного розвитку з метою надання якісних освітніх послуг, ефективного виконання посадово-функціональних обов'язків.

1.4. Профілі базових компетентностей учителя іноземних мов (французька, польська, іспанська, російська).

Головна ідея підвищення кваліфікації педагогічних працівників полягає в забезпеченні індивідуально-особистісного та професійно-діяльнісного самовдосконалення слухачів на основі активізації їхньої базової освіти, набутого професійного та життєвого досвіду відповідно до індивідуально-особистих інтересів, соціальних запитів держави щодо ефективного виконання посадово-функціональних обов'язків.

Профілі базових компетентностей педагогічних працівників містять основні індивідуально-особистісні та професійно-діяльнісні якості, необхідні для успішного виконання стратегічної мети та завдань реформування загальної середньої освіти:

професійно-педагогічна компетентність – обізнаність із новітніми науково-обґрунтованими відомостями з педагогіки, психології, методик, що сприяє цілісному індивідуально-особистісному становленню дітей шкільного віку, здатність до продуктивної професійної діяльності на основі розвиненої педагогічної рефлексії відповідно до провідних ціннісно-світоглядних орієнтацій, вимог педагогічної етики та викликів сучасної школи;

мовно-комунікативна компетентність – володіння системними знаннями про норми і типи педагогічного спілкування в процесі організації колективної та індивідуальної діяльності, вміння вислуховувати, відстоювати власну позицію, використовуючи різні прийоми розміркувань та аргументації, розвиненість культури професійного спілкування, здатність досягати педагогічних результатів засобами продуктивної комунікативної взаємодії (відповідних знань, вербальних і невербальних умінь і навичок залежно від комунікативно-діяльнісних ситуацій);

психологічно-фасилітативна компетентність – усвідомлення ціннісної значущості фізичного, психічного і морального здоров'я дитини, здатність сприяти творчому становленню молодших школярів та їхній індивідуалізації;

підприємницька компетентність – вміння генерувати нові ідеї й ініціативи та втілювати їх у життя з метою підвищення як власного соціального статусу та добробуту, так і розвитку суспільства і держави;

предметна (фахова) компетентність – знання навчального предмету, фахових методик, технологій навчання.

Знання і розуміння	сучасних тенденцій розвитку освіти взагалі, загальної середньої зокрема;
---------------------------	--

	<p>соціально-правових основ, законодавчих актів у сфері загальної середньої освіти;</p> <p>особливостей процесів викладання і навчання школярів;</p> <p>основних механізмів функціонування і реалізації компетентнісної парадигми навчання;</p> <p>способів реалізації інтеграційного підходу в навчанні школярів.</p>
Розвинені вміння	<p>організовувати педагогічну діяльність на компетентнісних засадах (прогнозування, проектування, оцінювання тощо);</p> <p>конструювати та реалізувати сучасні програми навчання із використанням різноманітних методів, форм і технологій;</p> <p>діагностувати освітній процес і складати індивідуальні освітні маршрути для становлення учня як особистості, громадянина, інноватора;</p> <p>керувати проектною діяльністю школярів;</p> <p>організовувати культуро-мовне-освітньо-розвивальне середовище;</p> <p>проектувати власну програму професійно-особистісного зростання.</p>
Диспозиції (цінності, ставлення)	<p>дитиноцентризм, цінність особистості;</p> <p>готовність до змін, гнучкість, постійний професійний розвиток;</p> <p>відданість ідеї щодо значущої участі в освітньому процесі усіх учнів;</p> <p>просування демократичних цінностей (повага до багатоманітності, право вибору, формування спільноти, полікультурність);</p> <p>рефлексія власної професійної практики.</p>

2. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

2.1. Зміст та обсяг освітньої програми

Зміст освітньої програми враховує особливості професійної діяльності вчителя в умовах реформування освіти, а також перспективи впровадження Нової української школи і визначається: вимогами суспільства знань щодо забезпечення закладів освіти висококваліфікованими фахівцями; основними напрямками державної політики у галузі освіти; Національною рамкою кваліфікації, освітніми стандартами, вимогами до компетентностей педагогічних працівників; запитами замовників освітніх послуг.

2.2. Форма та структура освітньої програми

Освітня програма передбачає очну форму навчання.

Очна форма навчання організовується шляхом проведення:

інтерактивних лекцій;

тематичних дискусій;

практичних занять (семінарів, практикумів, тренінгів, майстер-класів тощо);

контрольних заходів (організаційно-настановне заняття, конференція з обміну досвідом).

Обсяг освітньої програми складає 30 годин (1 кредит ЄКТС).

СТРУКТУРА ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

підвищення кваліфікації вчителів іноземних мов (французька, польська, іспанська, російська)

за напрямом «Розвиток професійних компетентностей»

за очною формою навчання (30 аудиторних годин)

Назви модулів і тем	Форма навчання			Усього
	Лекція, дискусія	Практичне заняття	Контроль	
Модуль 1. Професійний розвиток педагога				
Тема 1. Підвищення професійного рівня та педагогічної майстерності педагогічних працівників	2			2
Тема 2. Налагодження співпраці зі здобувачами освіти, їх батьками, працівниками закладів освіти	2			2

Тема 3. Організація педагогічної діяльності та навчання здобувачів освіти на засадах академічної доброчесності	2			2
Усього годин за модулем	6			6
Модуль 2. Методика і організація освітнього процесу				
Тема 1. Ключові уміння 21 століття		2		2
Тема 2. Дидактичні засади підвищення ефективності та якості сучасного уроку іноземної мов. Практичні інструменти		2		2
Тема 3. Методика навчання усної взаємодії як інтеракційного комунікативного вміння	2			2
Тема 4. Методика формування вмінь писемного мовлення		2		2
Тема 5. Наукові та практичні засади організації освітнього процесу з іноземної мови на засадах особистісно-зорієнтованого та компетентісного підходів	2			2
Тема 6. Використання сучасних технологій у процесі навчання іноземних мов: інтернет-ресурси, соціальні мережі, інструменти Google	2			2
Усього годин за модулем	6	6		12
Модуль 3. Технологічна карта сучасного уроку				
Тема 1. Сучасний урок іноземної мови в умовах реалізації Концепції Нової української школи		2		2
Тема 2. Формування мотивації як структурного компонента ключових і наскрізних компетентностей учнів		2		2
Тема 3. Оцінювання навчальних досягнень учнів. Формувальне оцінювання та його особливості	2			2
Тема 4. Особливості організації освітньої діяльності учнів з іноземної мови в НУШ. Інтерактивні форми роботи як засіб формування ключових компетентностей особистості	2			2
Усього годин за модулем	4	4		8

Модуль 4. Діагностичний				
Організаційно-настановне заняття			2	2
Конференція з обміну досвідом			2	2
Всього годин за модулем			4	4
Разом	16	10	4	30

3. ЗМІСТ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

Модуль 1.

Професійний розвиток педагога

Тема 1. Підвищення професійного рівня та педагогічної майстерності педагогічних працівників

Професійна підготовка педагогічних працівників у контексті реформи освіти: сучасні виклики та вимоги. Пріоритетні напрями науково-методичної підтримки в умовах неперервної освіти: розвиток фахових (предметно орієнтованих/базових) компетентностей педагогів; створення інструментального методичного середовища для реалізації системного підходу до провадження освітньої діяльності; налагодження динамічної функціональної взаємодії методичних служб різних рівнів з іншими організаціями.

Особливості професійної діяльності у галузі загальної середньої освіти. Професійні стандарти. Підвищення кваліфікації у системі професійної підготовки педагогічних кадрів. Змістове поле науково-методичної роботи з педагогічними працівниками. Інноваційні форми науково-методичного супроводу. Моделювання роботи школи технологічної майстерності. Авторські творчі продукти (проекти, навчально-, науково-методичні розробки та ін.).

Підготовка та проведення атестації педагогічних працівників: нормативний та науково-методичний аспекти. Сертифікація педагогічних працівників, умови та порядок її проведення. Інструменти сертифікації: незалежне тестування фахових знань та умінь, самооцінювання власної педагогічної майстерності (е-портфоліо), вивчення практичного досвіду роботи учасників сертифікації. Значення атестації та сертифікації для професійного розвитку педагогічних працівників.

Тема 2. Налагодження співпраці зі здобувачами освіти, їх батьками, працівниками закладів освіти

Практична реалізація принципу дитиноцентризму. Становлення педагогіки партнерства. Форми і прийоми налагодження співпраці зі здобувачами освіти на уроці.

Форми та методи залучення батьків до партнерської взаємодії. Інструменти та канали інформування батьків, отримання зворотного зв'язку, створення комфортних умов спілкування.

Взаємодія педагогічних працівників: супервізія та фасилітація процесу обміну досвідом. Вирішення спільних завдань та проблем професійної діяльності педагогічних працівників. Організаційні заходи для налагодження командної роботи у закладі освіти.

Тема 3. Організація педагогічної діяльності та навчання здобувачів освіти на засадах академічної доброчесності

Сутність і фундаментальні цінності академічної доброчесності. Законодавче поле академічної доброчесності. Основні види порушень академічної доброчесності (плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація, списування, обман, хабарництво, необ'єктивне оцінювання). Особливості дотримання академічної доброчесності педагогічними працівниками та здобувачами освіти; види академічної відповідальності педагогічних працівників та здобувачів освіти; права осіб, стосовно яких порушено питання про недотримання ними принципів академічної доброчесності. Кодекс академічної доброчесності школи. Організаційна структура системи забезпечення якості освітньої діяльності та якості освіти, що передбачає дотримання академічної доброчесності працівниками закладів освіти та здобувачами освіти.

Модуль 2.

Методика й організація освітнього процесу

Тема 1. Ключові уміння 21 століття

Радикальні зміни у галузі навчання іноземних мов.

Інноваційні технології, які могли б найбільш повно враховувати вікові особливості, інтереси, нахили, здібності кожного учня. Поєднання нових підходів з елементами традиційних уроків (сприйняття нового матеріалу, засвоєння, осмислення, узагальнення, сучасні інноваційні методи роботи з учнями). Використання новітніх технологій. Співпраця в команді, критичне мислення, пошук.

Розвиток ключових життєвих умінь (креативність, критичне мислення, лідерство, громадянськість, співпраця та спілкування, цифрова грамотність).

Тема 2. Дидактичні засади підвищення ефективності та якості сучасного уроку іноземної мови у молодшій школі. Практичні інструменти

Аналіз і оцінка ефективності ступеня реалізації основних принципів навчання. Способи діяльності вчителя і учнів. Вимоги до сучасного уроку іноземної мови в початковій, основній та старшій школі. Постановка мети уроку.

Очікувані результати навчально-пізнавальної діяльності учнів. Ефективність уроку. Моделі навчання: пасивна, активна, інтерактивна. Суть і методи інтерактивного навчання. Розвиток критичного мислення, дослідницько-пізнавальної активності учнів. Шляхи підвищення ефективності уроку іноземної мови. Мотивація, як один з основних інструментів підвищення ефективності уроку.

Тема 3. Методика навчання усної взаємодії як інтеракційного комунікативного вміння

Загальна характеристика говоріння як інтеракційного комунікативного вміння. Цілі та завдання іншомовного спілкування на різних етапах навчання у

ЗЗСО. Навчання діалогічного та монологічного мовлення. Суть і характеристика типів мовлення.

Мовні особливості усного мовлення, їх проблематика. Системи вправ для формування навичок і вмінь діалогічного та монологічного мовлення. Техніка «мозкового штурму» при навчанні усного мовлення. Парна і групова робота на уроках для збільшення учнівської взаємодії.

Критерії оцінювання усного висловлювання.

Тема 4. Методика формування вмінь писемного мовлення

Писемне мовлення, як специфічний код мовленнєвої діяльності, кодування інформації з урахуванням графічного способу зв'язку.

Роль письма в іншомовній діяльності. Види мовленнєвої діяльності: аудіювання, говоріння і читання. Репродуктивний механізм відтворення іноземної мови.

Програми закладів загальної середньої освіти з іноземних мов. Письмо та говоріння. Програмні вимоги. Іншомовна комунікативна компетенція в усній і писемній формах. Коректне оформлення письмових висловлювань офіційно-ділового, наукового, публіцистичного і побутово-розмовного стилю.

Тема 5. Наукові та практичні засади організації освітнього процесу з іноземної мови на засадах комунікативно-діяльнісного, особистісно-зорієнтованого та компетентісного підходів

Реалізація державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти: створення сучасного освітнього середовища, формування ключових компетентностей і розвиток наскрізних умінь.

Науково-методичний супровід вчителя іноземної мови в умовах реформування освітньої галузі «Іноземна мова». Огляд освітньої програми за тематичним напрямом «Розвиток професійної компетентності вчителя іноземної мови».

Комунікативно-діяльнісний підхід в історії методів вивчення іноземних мов. 10 компетентностей сучасного випускника школи. Спілкування іноземними мовами як одна з 10-ти компетентностей.

Переваги та недоліки комунікативно-діяльнісного підходу. Головна ідея даного підходу.

Мета та принципи особистісно-зорієнтованого навчання іноземної мови. Корисні прийоми організації і управління класом для активізації спілкування учнів іноземною мовою. Ролі сучасного вчителя іноземних мов.

Практична реалізація компетентісного підходу на уроках іноземної мови. Ознаки компетентісних завдань. Формулювання та створення завдань компетентісного характеру.

Тема 6. Використання сучасних технологій у процесі навчання іноземних мов: інтернет-ресурси, соціальні мережі, інструменти Google

Формування комунікативних вмінь за допомогою всесвітньої павутини. Інтернет-ресурси як джерело додаткових матеріалів для вивчення мови. Огляд інтернет-ресурсів та їх аналіз.

Типологія сайтів та їх особливості. Навчальні платформи та їх створення. Використання соціальних мереж в освітньому процесі. Інструменти Google та їх використання на уроках іноземних мов.

Потенційні переваги інформаційних технологій: можливість будувати модульні, легко адаптовані до потреб конкретного користувача програми навчання, незалежні від місця та часу навчання, можливість швидкого оновлення. Мотиваційний потенціал сучасних технологій. Практична частина.

Модуль 3.

Технологічна карта сучасного уроку

Тема 1. Сучасний урок іноземної мови в умовах реалізації Концепції Нової української школи

Реформування освіти в умовах створення нової української школи. Потреба у створенні формату нового уроку, що відповідає новим вимогам суспільства. Створення умов для формування ключових компетентностей людини, для особистісного розвитку та творчої самореалізації кожного громадянина України, формування покоління, здатного навчатися впродовж усього життя, критичного та креативного мислення. Методичні та дидактичні особливості уроку іноземної мови. Підвищення мотивації до вивчення іноземних мов шляхом використання новітніх педагогічних технологій.

Постановка мети уроку. Ефективність уроку. Очікувані результати навчально-пізнавальної діяльності учнів. Таксономія Блума.

Тема 2. Формування мотивації як структурного компонента ключових і наскрізних компетентностей учнів

Поняття про мотивацію. Мотивація як педагогічна категорія. Компетентності (ключові та предметні). Наскрізні змістові лінії. Поняття стимулу. Мотивація 2.0: злет і падіння. Сім причин, чому метод батога та пряника (часто) не спрацьовує. Особистісний та ситуаційний чинник.

Види стимулів навчання. Мотиваційна поведінка. Мотив, стимул, мотивування. Причини пасивності учнів. Модель поведінки вчителя на уроці при досягненні позитивної мотивації в учнів.

Рекомендації щодо створення мотиваційних моментів уроку. Фактори формування позитивної мотивації учнів. Інноваційні методи та прийоми розвитку позитивної мотивації учнів на уроках.

Тема 3. Оцінювання навчальних досягнень учнів. Формувальне оцінювання та його особливості

Методи і прийоми контролю та оцінювання в умовах нової української школи.

Підсумкове оцінювання та його особливості. Частотність та форми проведення підсумкового контролю. Орієнтовні вимоги до контролю та оцінювання навчальних досягнень учнів початкової школи.

Формувальне оцінювання як інструмент відстеження особистісного розвитку дітей та набуття ними навчального досвіду та компетентностей. Мета формувального оцінювання в освітньому процесі. Алгоритм організації формувального оцінювання. Переваги формувального оцінювання НУШ. Методика формувального оцінювання. Формування здатності учнів самостійно оцінювати власний поступ. Інструменти формувального оцінювання та їх застосування у навчальному процесі.

Тема 4. Особливості організації освітньої діяльності учнів з іноземної мови в НУШ. Інтерактивні форми роботи як засіб формування ключових компетентностей

Поняття: «Компетенція», «Компетентність», «Комунікативно-діяльнісний підхід», «Іншомовна комунікативна компетентність», «Навчальна гра».

Інтерактивні форми роботи Функції ігрової діяльності. Класифікація ігор. Педагогічні технології дидактичної гри у навчанні іноземної мови школярів. Гра як засіб формування комунікативної компетентності та креативності школярів будь-якого віку при вивченні англійської мови.

Правила, яких повинен дотримуватися вчитель, формуючи креативну особистість засобами продуктивних технологій.

Алгоритм створення ситуації успіху особистості.

Модуль 4. Діагностичний

Організаційно-настановне заняття

Реєстрація слухачів. Організація та проведення вступного інструктажу з охорони праці. Ознайомлення з організацією, змістом та умовами проведення курсів. Надання рекомендацій щодо вибору теми конференції з обміну досвідом.

Конференція з обміну досвідом

Організація обговорення педагогічних інновацій, елементів нових технологій навчання, що сприяють розвитку професійної компетентності вчителів іноземних мов (французька, польська, іспанська, російська).

Рефлексія освітньої програми підвищення кваліфікації вчителів іноземних мов (французька, польська, іспанська, російська).